

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Inter-Generational
Gender & Sexuality
Education

(μη) Ξεχασμένα Χρόνια: Γενεαλογικές Επισκοπήσεις στη Σεξουαλικότητα, το Φύλο και την Ποικιλομορφία στην Τρίτη Ηλικία

Στοιχεία από Ομάδες Εστίασης και Συνεδρίες
Διαγενεακού Διαλόγου

Φεβρουάριος 2026

Verein Niedersächsischer
BILDUNGSINITIATIVEN e.V.
| Geschäftsstelle Göttingen |

SOCIETATEA ROMÂNĂ
ALZHEIMER

Centre LGBTI+ de Bordeaux,
Nouvelle Aquitaine

Powered by CARDET

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (ΕΑΕΑ). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο ΕΑΕΑ δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις. Αριθμός έργου: 2024-1-DE02-KA220-ADU-000244060

Πίνακας περιεχομένων

Εισαγωγή

Επισκόπηση Έργου

Ομάδα στόχος

Επιτεύγματα και Μεθοδολογία: Υλοποιημένες Εκδηλώσεις στις διάφορες χώρες

Ευρήματα Ομάδας Εστίασης: Θέματα και Προοπτικές

Ρύθμιση και Μεθοδολογία Συνεδρίας

Συμμετέχοντες/ουσες από όλες τις Χώρες Εταίρους

Κοινά Θέματα: Μια Κοινή Ευρωπαϊκή Προοπτική

Αποκλίνουσες Προοπτικές: Πολιτιστικές και Ιστορικές Αποχρώσεις

Περιορισμοί και Ανατροφοδότηση

Συνεδρίες Διαγενεακού Διαλόγου: Ανταλλαγές και Εμπειρίες

Μεθοδολογία Speed Dating

Συμμετέχοντες/ουσες σε όλες τις χώρες-εταίρους

Αποτελέσματα: Κοινά θέματα

Διαφορετικά θέματα και εθνικές επισημάνσεις

Στιγμές Κλειδί Αχα!

Περιορισμοί και σχόλια

Τελικά Συμπεράσματα

Βασικά σημεία

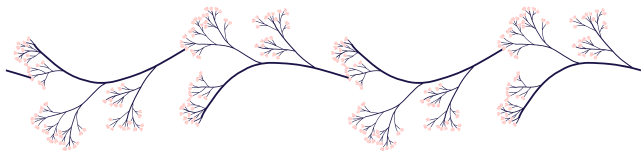
Συστάσεις για Επαγγελματίες

Σύντομα Διαθέσιμο

Επαφές

Ιστότοπος και μέσα κοινωνικής δικτύωσης

Εισαγωγή

Επισκόπηση Έργου

Το «Never Gets Old – Διαγενεακή Εκπαίδευση Φύλου και Σεξουαλικότητας» είναι ένα ευρωπαϊκό έργο συνεργασίας Erasmus+ που ασχολείται με την επίμονη αορατότητα της σεξουαλικότητας, του φύλου και της ποικιλομορφίας στην τρίτη ηλικία. Παρά τη δημογραφική γήρανση σε όλη την Ευρώπη, η σεξουαλικότητα και η οικειότητα σε μεγαλύτερες ηλικίες περιβάλλονται από σιωπή, στίγμα και ηλικιακή διάκριση. Το έργο προωθεί συμπεριληπτικές, βασισμένες σε στοιχεία και διαγενεακές προσεγγίσεις που αναγνωρίζουν τη σεξουαλικότητα και την ταυτότητα ως δια βίου διαστάσεις της ανθρώπινης ευημερίας. Οι βασικοί στόχοι του είναι η αμφισβήτηση των στερεοτύπων, η ενίσχυση των επαγγελματικών ικανοτήτων, η ενδυνάμωση των ατόμων 65+ ώστε να εκφράζουν τις ανάγκες τους και η ανάπτυξη πρακτικών εκπαιδευτικών πόρων, κυρίως του Εγχειριδίου AgeWise, που υποστηρίζει συμπεριληπτικές και ανθρωποκεντρικές πρακτικές σε όλους τους τομείς της εκπαίδευσης ενηλίκων, της υγειονομικής περίθαλψης και της κοινωνικής φροντίδας.

Εταίροι Έργου

Το έργο υλοποιείται από έξι οργανισμούς-εταίρους από τη Γερμανία, τη Ρουμανία, τη Γαλλία, την Κύπρο και την Πορτογαλία, συγκεντρώνοντας εμπειρογνωμοσύνη στην εκπαίδευση ενηλίκων, την προαγωγή της υγείας, την κοινωνική ένταξη, την υπεράσπιση των ΛΟΑΤΚΙ+, την έρευνα και την κοινοτική εργασία με άτομα 65+. Αυτή η συνεργασία συνδυάζει ακαδημαϊκές, κοινωνικές και πρακτικές προοπτικές και προωθεί τη διακρατική μάθηση και την ανταλλαγή καλών πρακτικών στην αντιμετώπιση της γήρανσης, της σεξουαλικότητας και της ποικιλομορφίας σε διαφορετικά πολιτιστικά και θεσμικά πλαίσια. Για να μάθετε περισσότερα σχετικά με τους στόχους και τους εταίρους του έργου, κάντε κλικ [εδώ](#)!

[Κάντε κλικ στο λογότυπο για να μάθετε περισσότερα για κάθε συνεργαζόμενο οργανισμό.](#)

Verein Niedersächsischer
BILDUNGSINITIATIVEN e.V.
| Geschäftsstelle Göttingen |

SOCIETATEA ROMÂNĂ
ALZHEIMER

Ομάδα στόχος

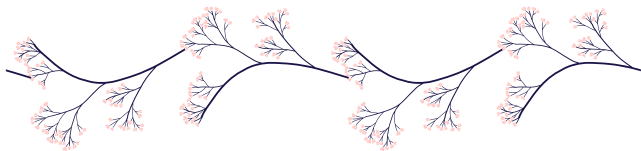
Το έργο απευθύνεται κυρίως σε εκπαιδευτές/ριες ενηλίκων, επαγγελματίες υγείας, κοινωνικούς λειτουργούς και οργανισμούς που εργάζονται με ενήλικες 65+, εξοπλίζοντάς τους με τις γνώσεις, την αυτοπεποίθηση και τα εργαλεία για να προσεγγίσουν τη σεξουαλικότητα και την ποικιλομορφία στην τρίτη ηλικία με τρόπο χωρίς αποκλεισμούς και σεβαστό. Ταυτόχρονα, οι ίδιοι οι ενήλικες 65+ αποτελούν κεντρική ομάδα-στόχο, τόσο ως συμμετέχοντες/ουσες σε ομάδες εστίασης και συνεδρίες διαγενεακού διαλόγου όσο και ως συνδημιουργοί γνώσης που διαμορφώνουν τα αποτελέσματα του έργου. Ιδιαίτερη προσοχή δίνεται στις ευάλωτες ομάδες, συμπεριλαμβανομένων των ΛΟΑΤΚΙ+ ατόμων 65+, αλλά και ατόμων 65+ που βιώνουν κοινωνική απομόνωση ή γνωστική παρακμή. Οι έμμεσες ομάδες-στόχοι περιλαμβάνουν τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής, τα ιδρύματα κατάρτισης και τους ευρύτερους ενδιαφερόμενους φορείς της κοινότητας που μπορούν να συμβάλουν στην προώθηση πρακτικών χωρίς αποκλεισμούς σε συστημικό επίπεδο.

Επιτεύγματα και Μεθοδολογία: Υλοποιημένες Εκδηλώσεις σε διάφορες Χώρες

Κατά την πρώτη φάση υλοποίησης, οι εταίροι διοργάνωσαν συνολικά 10 εθνικές ομάδες εστίασης με 25 συμμετέχοντες/ουσες και 8 Συνεδρίες Διαγενεακού Διαλόγου (IDS) με 119 συμμετέχοντες/ουσες από τη Γερμανία, τη Ρουμανία, τη Γαλλία, την Κύπρο και την Πορτογαλία.

Οι ομάδες εστίασης στόχευαν στη διερεύνηση των αντιλήψεων, των εμπειριών και των εμποδίων που σχετίζονται με τη σεξουαλικότητα, το φύλο και τη γήρανση μεταξύ των επαγγελματιών και των μελών των Εθνικών Ομάδων Διαβούλευσης Ανώτερων Ενδιαφερομένων (NSSCGs). Οι συνεδρίες IDS, δομημένες μέσω διαδραστικού διαλόγου και διαδραστικών μορφών όπως καθοδηγούμενες συζητήσεις και ανταλλαγές «ταχέων ραντεβού», δημιούργησαν ασφαλείς χώρους για ουσιαστικές διαγενεακές συζητήσεις μεταξύ ατόμων 65+ και επαγγελματιών. Οι αναστοχασμοί πριν και μετά τη συνεδρία, η ποιοτική ανατροφοδότηση και η παρατήρηση υποστήριξαν τη συλλογή δεδομένων. Μαζί, αυτές οι δραστηριότητες δημιούργησαν πλούσιες γνώσεις που αποτελούν τη βάση για την παρούσα έκθεση, τον **Οδηγό IDS** και ένα θεμέλιο για την ανάπτυξη του **Εγχειριδίου AgeWise** και τις επακόλουθες δραστηριότητες του Never Gets Old.

Ευρήματα Ομάδας Εστίασης: Θέματα και Προοπτικές

Οι ομάδες εστίασης του προγράμματος «Never Gets Old», που υλοποιήθηκαν μεταξύ Μάρτιο και Ιούνιο του 2025, ενέπλεξαν με επιτυχία ένα ποικίλο φάσμα ατόμων 65+ και επαγγελματιών υγείας σε όλη τη Γερμανία, τη Ρουμανία, τη Γαλλία, την Κύπρο και την Πορτογαλία. Ενώ το έργο αρχικά στόχευε άτομα ηλικίας 60 ετών και άνω, το πραγματικό ηλικιακό εύρος των συμμετεχόντων ήταν ευρύτερο, εκτεινόμενο από τα μέσα της δεκαετίας των 40 έως και άνω των 80 ετών. Αυτή η ποικιλομορφία επέτρεψε στο έργο να αποτυπώσει τις προοπτικές όχι μόνο όσων βρίσκονται ήδη σε μεταγενέστερο στάδιο της ζωής τους, αλλά και όσων βρίσκονται σε αυτή τη μετάβαση.

Ρύθμιση και Μεθοδολογία Συνεδρίας

Οι συνεδρίες σχεδιάστηκαν ως ασφαλείς χώροι για να διευκολύνουν τον ανοιχτό διάλογο σε ευαίσθητα θέματα όπως η οικειότητα και η σεξουαλική ταυτότητα. Οι περισσότερες χώρες χρησιμοποίησαν έναν ημιδομημένο οδηγό συντονισμού που επικεντρώθηκε σε βασικά θέματα: κοινωνικές εικόνες για τη γήρανση, σεξουαλικότητα στην τρίτη ηλικία και εμπειρίες εντός των συστημάτων υγειονομικής περίθαλψης.

Για να διασφαλιστεί η άνεση και η προσβασιμότητα, οι συνεργάτες εφάρμοσαν διάφορες μορφές:

- **Φυσική Ατμόσφαιρα:** Οι συνεδρίες πραγματοποιήθηκαν σε γνωστούς χώρους, όπως αίθουσες ομαδικών συναντήσεων με θέα στον κήπο (Γερμανία), ένα κοινοτικό κέντρο (Γαλλία) ή ακόμα και στο σπίτι των συμμετεχόντων (Κύπρος).
- **Υβριδική και Ψηφιακή Ένταξη:** Αρκετοί εταίροι (Γερμανία, Ρουμανία, Πορτογαλία) προσέφεραν διαδικτυακή συμμετοχή μέσω Zoom για άτομα με προβλήματα κινητικότητας ή προβλήματα προγραμματισμού.
- **Συλλογή Δεδομένων:** Με προηγούμενη συγκατάθεση, οι συνεδρίες βιντεοσκοπήθηκαν και ηχογραφήθηκαν για θεματική ανάλυση και χρησιμοποιήθηκαν επίσης για τη δημιουργία του συνοπτικού βίντεο του "Never Gets Old".

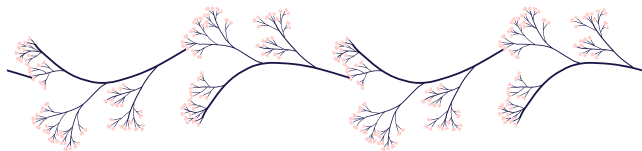

Συμμετέχοντες/ουσες από όλες τις Χώρες Εταίρους

Η διαδικασία στρατολόγησης διέφερε ανά χώρα, συχνά αξιοποιώντας τα υπάρχοντα δίκτυα για την προσέγγιση συγκεκριμένων ομάδων:

- **Γερμανία:** Προσέγγισε 9 συμμετέχοντες/ουσες μέσω συνδυασμού ομαδικής συζήτησης (4 συμμετέχοντες/ουσες) και ατομικών συνεντεύξεων (5 συμμετέχοντες/ουσες). Η ομάδα περιελάμβανε συνταξιούχους/ες εκπαιδευτικούς και επαγγελματίες νοσηλευτές/ριες με διαφορετικό σεξουαλικό προσανατολισμό.
- **Ρουμανία:** Οργάνωση ομάδας εστίασης δια ζώσης (F2F) με 5 συμμετέχοντες/ουσες και μια επιπλέον διαδικτυακή συνεδρία για έναν/μία συμμετέχοντα/ουσα που δεν μπόρεσε να παρακολουθήσει τη δια ζώσης συνάντηση. Οι συνεδρίες ενσωμάτωσαν τις γνώσεις ενός/μιας ψυχολόγου από έναν εθνικό σύνδεσμο υποστήριξης ΛΟΑΤΚΙ+ ατόμων.
- **Γαλλία:** Πραγματοποιήθηκαν τέσσερις συναντήσεις στο Μπορντό, συμπεριλαμβανομένης μιας ομαδικής συζήτησης, ενός εργαστηρίου με τίτλο «Σεξουαλικότητα, Φύλο και Διαφορετικότητα μεταξύ των Ηλικιωμένων» και δύο ατομικών συνεντεύξεων. Η στρατολόγηση στόχευε ειδικά σε ΛΟΑΤΚΙ+ άτομα 65+ για να διασφαλιστεί ότι οι συχνά περιθωριοποιημένες φωνές τους ήταν στο επίκεντρο.
- **Κύπρος:** Συμμετείχαν 3 άτομα, συμπεριλαμβανομένου ενός ετεροφυλόφιλου ζευγαριού περίπου 75 ετών και μιας εργαζόμενης γυναίκας περίπου 65 ετών. Παρατηρήθηκαν δυσκολίες στην προσέλκυση συμμετεχόντων ΛΟΑΤΚΙ+ λόγω των υψηλών επιπέδων τοπικού στιγματισμού.
- **Πορτογαλία:** Διεξήγαγε δύο συνεδρίες ομάδων εστίασης για να διασφαλίσει ότι θα συμμετείχαν τουλάχιστον 5 άτομα, εμπλέκοντας τελικά άτομα ηλικίας άνω των 60 ετών που δήλωσαν ενεργά και αυτόνομα.

Σύνοψη Δεδομένων Συμμετοχής σε Ομάδες Εστίασης

Χώρα	Αριθμός	Ηλικιακό εύρος	Μορφές που χρησιμοποιούνται	Προφίλ Συμμετεχόντων
	9	49–75	Ομαδική συζήτηση, τρεις συνεντεύξεις (Δια ζώσης και διαδικτυακά)	Συνταξιούχοι/ες εκπαιδευτικοί, επαγγελματίες νοσηλευτές/ριες, ειδικοί υγείας (ΛΟΑΤΚΙ+ και ετεροφυλόφιλα άτομα)
	6	28–82	Ομαδική συζήτηση, μία συνέντευξη εμπειρογνώμονα (διαδικτυακά)	Ψυχοθεραπευτής/ρια σε εκπαίδευση, κτηνίατρος, νοσηλευτής/ρια, γεροντολόγος, ψυχολόγος
	8	67–79	Ομαδική συζήτηση, εργαστήριο, δύο συνεντεύξεις (Δια ζώσης)	Ακτιβιστής/ρια σεξουαλικής υγείας και ένταξης, συνταξιούχος/α γιατρός, ισχυρή εκπροσώπηση των ΛΟΑΤΚΙ+ ατόμων 65+
	3	65–72	Ομαδική συζήτηση, μία συνέντευξη (Δια ζώσης)	Ετεροφυλόφιλο ζευγάρι, εργαζόμενη γυναίκα
	3	45–62	Ομαδική συζήτηση (διαδικτυακή), μία συνέντευξη (Δια ζώσης)	Κοινωνικοί λειτουργοί, εκπαιδευτικοί, ενεργά άτομα 65+, ανύπαντρες μητέρες/γιαγιάδες
Σύνολο	29	28–82	Μικτό: Δια ζώσης και διαδικτυακές συνεντεύξεις	Ποικιλομορφία: ΛΟΑΤΚΙ+, Επαγγελματίες, Ζευγάρια

Αποτελέσματα: Θέματα και Προοπτικές

Οι ομάδες εστίασης χρησίμευσαν ως η πρώτη εμβάθυνση στις πραγματικότητες που βιώνουν οι τα άτομα τρίτης ηλικίας σε διαφορετικά ευρωπαϊκά πλαίσια. Εμπλέκοντας τους/τις συμμετέχοντες/ουσες σε ασφαλή, στοχαστικά περιβάλλοντα, το έργο αποκάλυψε τα σύνθετα συναισθηματικά και κοινωνικά τοπία της γήρανσης. Τα αποτελέσματα αποκαλύπτουν μια γενιά που συχνά αισθάνεται «κολλημένη» ανάμεσα σε δύο κόσμους: ένα παρελθόν που χαρακτηρίζεται από αυστηρά ηθικά ταμπού και ένα παρόν που τιμά τη νεότητα ενώ καθιστά το γερασμένο σώμα αόρατο. Σε όλες τις εκθέσεις, αναδύθηκε ένα σαφές μήνυμα: η σεξουαλικότητα και η ταυτότητα δεν έχουν ημερομηνία λήξης, αλλά η ελευθερία έκφρασής τους συχνά καταστέλλεται από κοινωνικά στερεότυπα και θεσμική παραμέληση.

Χώρα	Βασικοί Θεματικοί Τομείς που Προσδιορίστηκαν
Γερμανία	Αλλαγή εικόνας για τη γήρανση· Σεξουαλικότητα και διαστάσεις του ηλικιακού ρατσισμού· Θεσμικά ταμπού (υγειονομική περίθαλψη/νοσηλευτική)· Κουίρ γήρανση και «διπλός αποκλεισμός»· Αορατότητα της σεξουαλικότητας και εξέγερση ενάντια στους κανόνες· Επιρροή της θρησκείας, των μέσων ενημέρωσης και των κοινωνικών κανόνων.
Ρουμανία	Δικαιώματα & Αυτονομία στην τρίτη ηλικία· Προκαταλήψεις κατά των νέων σχέσεων των γονέων· Ηθικά και θρησκευτικά πλαίσια (το σεξ ως «αμαρτία»)· Θεσμικά εμπόδια και έλλειψη ιδιωτικότητας· Προκλήσεις ΛΟΑΤΚΙ+.
Γαλλία	Σύνθετες διασταυρώσεις ιστορικού τραύματος και οικειότητας· Εξέλιξη της προσωπικής ταυτότητας· Διπλή απομόνωση και ανθεκτικότητα στη γήρανση των ΛΟΑΤΚΙ+ ατόμων· Διαγενεακά χάσματα και ακτιβισμός.
Κύπρος	Επαναπροσδιορισμός της οικειότητας ως συναισθηματικής εγγύτητας/συντροφικότητας· Πολιτισμική σιωπή και αμηχανία· Έλλειψη ορατότητας ΛΟΑΤΚΙ+ ατόμων· Παραμέληση του συστήματος υγειονομικής περίθαλψης.
Πορτογαλία	Ανεπαρκής σεξουαλική διαπαιδαγώγηση· Γήρανση ως συναισθηματική/σωματική διαδικασία· Κοινωνικές μετατοπίσεις στους έμφυλους ρόλους· Ενεργός γήρανση ως ενδυνάμωση· Σεξουαλική αορατότητα και επαγγελματικά κενά στη φροντίδα.

Κοινά Θέματα: Μια Κοινή Ευρωπαϊκή Αφήγηση

Η θεματική ανάλυση και στις πέντε χώρες αποκαλύπτει μια ισχυρή συναίνεση σχετικά με τα εμπόδια και τις φιλοδοξίες των ατόμων τρίτης ηλικίας όσον αφορά τη σεξουαλική και έμφυλη ταυτότητά τους. Αυτά τα πέντε πειστικά θέματα καταδεικνύουν έναν κοινό ευρωπαϊκό αγώνα κατά της αορατότητας και την καθολική επιθυμία για αξιοπρέπεια στην τρίτη ηλικία.

Ο Επαναπροσδιορισμός της Οικειότητας

Σε όλες τις ομάδες εστίασης, οι συμμετέχοντες/ουσες μετατόπισαν τη συζήτηση από την καθαρά σωματική απόδοση σε μια ευρύτερη, πιο ολιστική άποψη της σεξουαλικότητας. Για πολλά άτομα, η σεξουαλικότητα σε μεγαλύτερη ηλικία είναι συνώνυμη με τη συντροφικότητα, την τρυφερότητα και τη συναισθηματική ασφάλεια.

«Η σεξουαλικότητα δεν αφορούσε τόσο τις σωματικές πράξεις όσο το να σε φροντίζουν, να νιώθεις στοργή και να μοιράζεσαι ουσιαστικές συνδέσεις.»

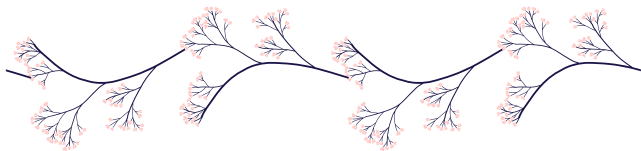
Συμμετέχων Κύπρος

«Μερικές φορές είναι απλώς η ανάγκη για παρέα, για παρουσία, για άγγιγμα, να έχουμε κάποιον εκεί που μπορούμε να εμπιστευτούμε.»

Συμμετέχων Πορτογαλία

«Μπορεί να γίνει πιο ποικιλόμορφο, [...] οι άνθρωποι στο τρίτο στάδιο της ζωής τείνουν να είναι πιο ανοιχτοί, πιο χαλαροί. Δεν χρειάζεται πλέον να εκπληρώνουν έναν στόχο [...]. Και μπορείτε να παραδοθείτε περισσότερο σε αυτό που προκύπτει όταν βγάζουμε αυτή τη μάσκα.»

Συμμετέχων Γερμανία

«Είμαι πεπεισμένος/η ότι δεν υπάρχει ακόμα χώρος για τη σεξουαλικότητα [...] όταν μπαίνεις σε ένα δωμάτιο και εκπλήσσεις τους ανθρώπους [σε έναν οίκο ευγηρίας], αμέσως τους επιπλήττουν». Συμμετέχων Γαλλία

Η λατρεία της νεολαίας και η αισθητική πίεση

Υπάρχει μια κοινή άποψη ότι τα μέσα ενημέρωσης και η κοινωνία εξισώνουν την σεξουαλική επιθυμία αποκλειστικά με τη νεότητα. Αυτό δημιουργεί μια εσωτερική αίσθηση ότι κάποιος είναι μη ελκυστικός ή έχει χάσει την έλειψή του ως οικείο ον.

«Η ιδέα είναι ότι η παλαιότερη γενιά δεν είναι ελκυστική [...] και ότι αυτό θα βλάψει τη σεξουαλική εμπειρία, και νομίζω ότι αυτή είναι μια θεμελιώδης παρανόηση.» Συμμετέχων Γερμανία

Θεσμική Αορατότητα και Παιδικοποίηση

Ένα επαναλαμβανόμενο πειστικό θέμα είναι η διαγραφή της σεξουαλικής ταυτότητας σε περιβάλλοντα υγειονομικής περίθαλψης και νοσηλευτικής. Οι συμμετέχοντες/ουσες από διαφορετικές χώρες περιέγραψαν ένα σύστημα που συχνά τους αντιμετωπίζει σαν παιδιά, ουσιαστικά «κλειδώνοντάς τους έξω» από το ίδιο τους το ενήλικο σώμα.

«Παραδίνεις τη σεξουαλικότητά σου στην πόρτα... δεν έχεις καμία σεξουαλικότητα. [...] Οι νοσοκόμες λένε, "Δεν είσαι εδώ γι' αυτό" και ουσιαστικά με κλειδώνουν έξω από το σώμα μου.» Συμμετέχων Γερμανία

Η ανάγκη για επαγγελματική προνοητικότητα

Οι συμμετέχοντες/ουσες συμφώνησαν ομόφωνα ότι οι επαγγελματίες υγείας πρέπει να σπάσουν τη σιωπή. Εξέφρασαν την επιθυμία οι γιατροί και οι φροντιστές/ριες να ξεκινήσουν συζητήσεις σχετικά με τη σεξουαλική ευεξία ως τυπικό μέρος των αξιολογήσεων υγείας.

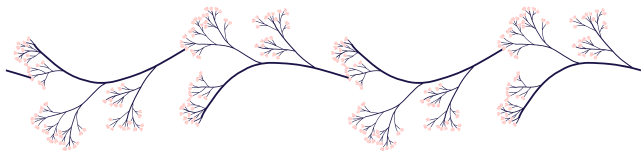
«Οι προκαταλήψεις συχνά εσωτερικεύονται από τα ίδια τα άτομα τρίτης ηλικίας, οδηγώντας τους να συμπεριφέρονται σύμφωνα με αυτό που πιστεύουν ότι αναμένεται και όχι σύμφωνα με τις γνήσιες επιθυμίες τους.»

Συμμετέχων Ρουμανία

«Νομίζω ότι [οι επαγγελματίες υγείας] είναι εκεί για να βοηθήσουν, όχι για να κρίνουν.» Συμμετέχων Πορτογαλία

«Οι γιατροί [θα πρέπει] περιστασιακά να ρωτούν: "Πώς είναι η σεξουαλική σας ζωή;"» «Η σεξουαλικότητα θα πρέπει απλώς να είναι ένα θέμα το οποίο μπορεί να συζητηθεί ανοιχτά.» Συμμετέχοντες Γερμανία

Ενδυνάμωση μέσω της αφήγησης ιστοριών

Παρά τα εμπόδια, πολλά άτομα 65+ βρήκαν την πράξη της δημόσιας έκφρασης πολύ ενδυναμωτική. Η συμμετοχή στο έργο τους επέτρεψε να ανακτήσουν αφηγήσεις που είχαν καταπιεστεί για δεκαετίες.

«Είμαι εδώ και μιλάω, δεν έχω μιλήσει ποτέ πραγματικά για αυτά τα πράγματα [...] Σας ευχαριστώ που μου επιτρέψατε να συμμετάσχω.»
Συμμετέχων Πορτογαλία

«[...] έχει συμβεί μια αλλαγή και η παλαιότερη γενιά [...] νομίζω ότι μιλάει ήδη για τον εαυτό της.»
Συμμετέχων Γερμανία

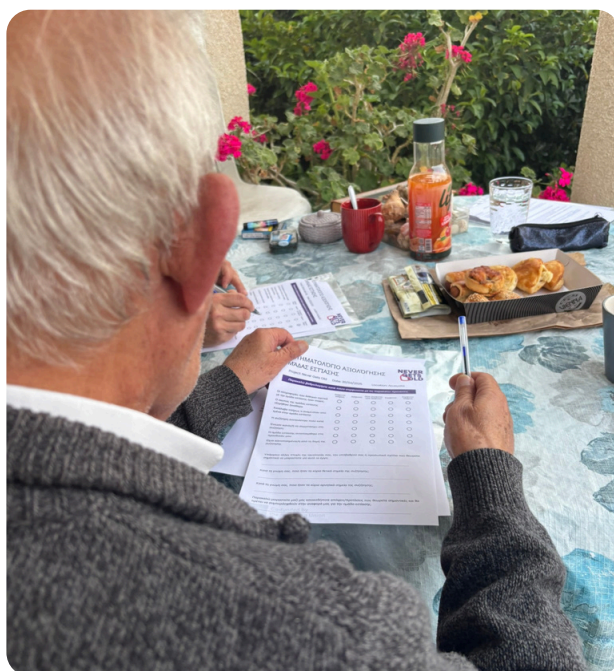
Αποκλίνουσες Προοπτικές: Πολιτιστικές και Ιστορικές Αποχρώσεις

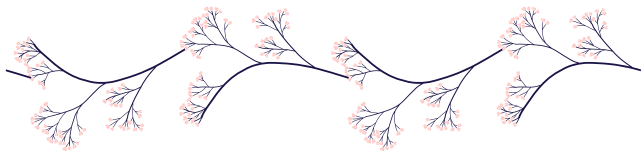
Ενώ τα κοινά σημεία είναι ισχυρά, τα αποτελέσματα έδειξαν επίσης ορισμένες διαφορές στον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζονται η γήρανση και η σεξουαλικότητα ανάλογα με την εθνική ιστορία, τη θρησκευτική επιρροή και το κοινωνικό άνοιγμα.

Το βάρος της θρησκείας έναντι της κοσμικής εξέγερσης

Σε ορισμένες χώρες, η σεξουαλική έκφραση εξακολουθεί να φιλτράρεται σε μεγάλο βαθμό μέσα από ένα ηθικό ή θρησκευτικό πρίσμα, ενώ σε άλλες θεωρείται ως συνέχεια της πολιτικής και προσωπικής ελευθερίας.

- **Ρουμανική οπτική:** Οι συζητήσεις συχνά περιορίζονται από «αρχικαθολικά» ή παραδοσιακά πλαίσια όπου η σεξουαλικότητα εξακολουθεί να θεωρείται ταμπού ή ενδεχομένως αμαρτία. Οι συζητήσεις εξέτασαν το πώς η νεότερη γενιά (τα παιδιά των συμμετεχόντων) συχνά λειτουργεί ως ηθική αστυνομία, εμποδίζοντας τους/τις μεγαλύτερους/ες σε ηλικία ενήλικες να επιδιώξουν νέες σχέσεις. Αυτό πυροδότησε μια συζήτηση σχετικά με το δικαίωμα στην ιδιωτική ζωή έναντι των παραδοσιακών οικογενειακών προσδοκιών.
- **Γερμανική Προοπτική:** Πολλοί/ες συμμετέχοντες/ουσες συνέδεσαν την τρέχουσα σεξουαλική τους αυτονομία με τους αγώνες για σεξουαλική-πολιτική ελευθερία της δεκαετίας του 1970, θεωρώντας τη γήρανση ως μια μορφή συνεχιζόμενης εξέγερσης ενάντια στους συντηρητικούς κανόνες.

Ορατότητα της γήρανσης των ΛΟΑΤΚΙ+ ατόμων

Η παρουσία ή η απουσία κουήρ φωνών σηματοδότησε μια σημαντική διαφορά στην εθνική αναφορά, αντανakλώντας την ασφάλεια και το επίπεδο προόδου σε διαφορετικές περιοχές.

- **Γαλλική/Γερμανική Προοπτική:** Τα αποτελέσματα επεσήμαναν μια «διπλή απομόνωση» ή «διπλό αποκλεισμό» (το να είσαι άτομο 65+ και queer), αλλά συμπεριλαμβάνουν ενεργά αυτές τις φωνές ως κεντρικό στοιχείο του έργου.
- **Κυπριακή Προοπτική:** Παρατηρήθηκε μια απουσία. Κανένα ΛΟΑΤΚΙ+ άτομο δεν συμμετείχε στις εκδηλώσεις και φάνηκε δύσκολο να προσεγγιστεί, αντανakλώντας μια κουλτούρα όπου η αποκάλυψη της ταυτότητάς του σε μεγαλύτερη ηλικία εξακολουθεί να συνδέεται με το στίγμα και τον φόβο.

Εσωτερικευμένος Ηλικιακός Ρατσισμός έναντι Ενεργού Γήρανσης

Η συναισθηματική αντίδραση στο γερασμένο σώμα ποικίλλει από την αυτοδιάκριση έως μια προληπτική προσέγγιση στον τρόπο ζωής.

Πορτογαλική Προοπτική: Δόθηκε ιδιαίτερη έμφαση στις προκλήσεις που αντιμετωπίζει κάποιο άτομο όταν βλέπει το σώμα του να αλλάζει.

Γερμανική οπτική: Αντίθετα, οι συμμετέχοντες/ουσες συχνά ένιωθαν νεότεροι/ες από τη χρονολογική τους ηλικία και αμφισβήτησαν το φράγμα των 60 ετών.

«Ως λεσβία συνταξιούχος, νιώθω ότι βρίσκομαι «ξένη» δύο φορές.»
Συμμετέχων Γερμανία

«Ο πατέρας μου ήταν γέρος όταν ήταν 50. Και αν δείτε κάποιον πενηντάρη σήμερα, δεν είναι γέρος.»
Συμμετέχων Γερμανία

«Μιλώ για τον εαυτό μου, ότι κοιτάζομαι στον καθρέφτη και αρχίζω να βλέπω πράγματα που δεν μου αρέσουν [...] Κάνω διακρίσεις εις βάρος του εαυτού μου.» Συμμετέχων, Πορτογαλία

Η Έννοια της Εκλεκτής Οικογένειας

Οι πολιτισμικές διαφορές στις οικογενειακές δομές επηρεάζουν τον τρόπο με τον οποίο τα άτομα 65+ βλέπουν τα δίκτυα υποστήριξης τους.

- **Γαλλική οπτική:** Δόθηκε ισχυρή έμφαση σε επιλεγμένες οικογένειες - μακροχρόνιους φίλους που αντικαθιστούν τους βιολογικούς συγγενείς - ειδικά μεταξύ των ομοφυλόφιλων ανδρών της παλαιότερης γενιάς που συχνά δεν έχουν παιδιά.
- **Ρουμανική οπτική:** Η έμφαση παρέμεινε περισσότερο στις παραδοσιακές οικογενειακές δυναμικές και στις προκαταλήψεις που έχουν τα παιδιά απέναντι στους γονείς τους όσον αφορά την εύρεση νέων συντρόφων.

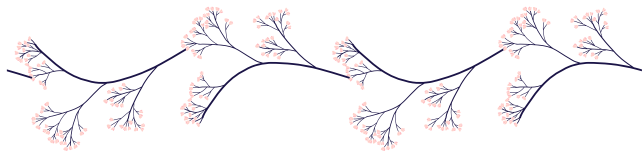
«Για τους ομοφυλόφιλους άνδρες αυτής της γενιάς, ήταν πολύ πιο σπάνιο να αποκτήσουν παιδιά. Αυτή είναι μια σημαντική διαφορά, επειδή όταν είσαι μόνος χωρίς παιδιά, αυτό συχνά αποτελεί μεγάλη πηγή απομόνωσης».

Συμμετέχων Γαλλία

Πρόσβαση στη Γνώση και την Εκπαίδευση

Το αντιληπτό κενό στην εκπαίδευση ποικίλλει από την έλλειψη ορολογίας έως την απόρριψη των σύγχρονων προτύπων απόδοσης.

- **Πορτογαλική οπτική γωνία:** Παρατήρησε μια συστηματική έλλειψη σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης από την παιδική ηλικία έως την ενήλικη ζωή, η οποία οδήγησε σε μύθους που διαρκούν μια ζωή.
- **Γερμανική Προοπτική:** Άσκησε κριτική στην επιρροή των μέσων ενημέρωσης στη σεξουαλικότητα, υποστηρίζοντας ότι οι σύγχρονοι ορισμοί είναι υπερβολικά «εστιασμένοι στον οργασμό» και δεν λαμβάνουν υπόψη τα τρυφερά αγγίγματα που εκτιμώνται στη μετέπειτα ζωή.

«Η κοινωνία πρέπει να επενδύσει περισσότερο σε αυτό το θέμα. Να δείξει στους ανθρώπους ότι αυτό δεν είναι κακό. Δεν είναι αμαρτία. Ότι αυτό είναι κάτι φυσικό». «Επειδή, ας το παραδεχτούμε, αυτό που συμβαίνει είναι το εξής: έχεις ένα μάθημα βιολογίας και στη βιολογία μαθαίνεις για το ανθρώπινο σώμα, αλλά ποιος μιλάει ανοιχτά για τη σεξουαλικότητα; [...] Βάζοντας σε ένα επιστημονικό πλαίσιο, δεν υπάρχει κάτι τέτοιο [...] Έτσι, αναπτύσσεσαι με βάση αυτά που σκέφτεσαι και αυτά που άκουσες».

Συμμετέχοντες Πορτογαλία

Από το ιστορικό τραύμα στην βιογραφική εξέγερση

Η γαλλική ομάδα εστίασης φέρνει στο φως μια βαθιά και συχνά παραβλεπόμενη πραγματικότητα: για πολλά άτομα τρίτης ηλικίας, η σεξουαλικότητα δεν είναι ένα ουδέτερο θέμα, αλλά ένα θέμα που έχει σημαδευτεί από ιστορικό τραύμα. Η μετάβαση από τη σιωπή στην αποκάλυψη αποκαλύπτει ότι τα τρέχοντα στενά μπλοκαρίσματα είναι συχνά αποτέλεσμα της έλλειψης συστημάτων υποστήριξης και εννοιών συναίνεσης κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 1960 και του 1970.

«Φτάνω σήμερα στα 67 μου χρόνια, δεν μπορώ να χτίσω μια ζωή με έναν άντρα γιατί μόλις με πλησιάσει πολύ, παγώνω.»

Συμμετέχων Γαλλία

Περιορισμοί και Ανατροφοδότηση

Σε όλες τις χώρες, **εντοπίστηκαν ορισμένοι περιορισμοί** που παρέχουν σημαντικό πλαίσιο για τα ευρήματα.

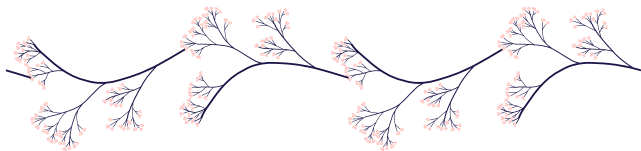
- Ενώ παρέχει ποιοτικές πληροφορίες, το συνολικό μέγεθος του δείγματος είναι μικρό και δεν μπορεί να θεωρηθεί αντιπροσωπευτικό ολόκληρου του πληθυσμού 65+ στην Ευρώπη.
- Ορισμένοι/ες συμμετέχοντες/ουσες είχαν ήδη ένα βασικό επίπεδο επαγγελματικής εμπειρίας με το θέμα της σεξουαλικότητας. Αυτό σημαίνει ότι τα άτομα που βιώνουν βαθιά κοινωνική απομόνωση ή εκείνα με πιο συντηρητικό, μη επαγγελματικό υπόβαθρο ενδέχεται να υποεκπροσωπούνται.
- Σε ορισμένες χώρες, δεν εντοπίστηκαν ΛΟΑΤΚΙ+ συμμετέχοντες/ουσες λόγω του συνεχιζόμενου κοινωνικού στιγματισμού, ενώ σε άλλες, η στρατολόγηση μέσω δικτύων μπορεί να έχει αποκλείσει όσα άτομα δεν είναι «ανοιχτά» στις κοινότητές τους.

Τα **σχόλια από τους/τις συμμετέχοντες/ουσες ήταν εξαιρετικά θετικά**, υπογραμμίζοντας τον ρόλο των συνεδριών όχι μόνο ως ερευνητικής δραστηριότητας αλλά και ως ζωτικής σημασίας κοινωνικής διέξοδου.

- Οι συμμετέχοντες/ουσες από διάφορες χώρες βαθμολόγησαν σταθερά τη σαφήνεια των πληροφοριών, τον έλεγχο και τη δομή με 5/5.
- Τα σχόλια τόνισαν ότι η ζεστή, ιδιωτική ατμόσφαιρα και η σεβαστή διευκόλυνση επέτρεψαν στους/στις συμμετέχοντες/ουσες να ξεπεράσουν την αρχική ντροπή και να μιλήσουν ανοιχτά.
- Αντιμετώπιση της Απομόνωσης: Οι συμμετέχοντες/ουσες χρησιμοποίησαν τις συνεδρίες για να αντιμετωπίσουν την κοινωνική απομόνωση, θεωρώντας τον χώρο τόσο ως ερευνητικό περιβάλλον όσο και ως κοινωνική ευκαιρία.
- Πολλοί/ες συμμετέχοντες/ουσες εξέφρασαν έντονο ενδιαφέρον για τη συνέχιση της συμμετοχής τους στο έργο.

Σύνοψη

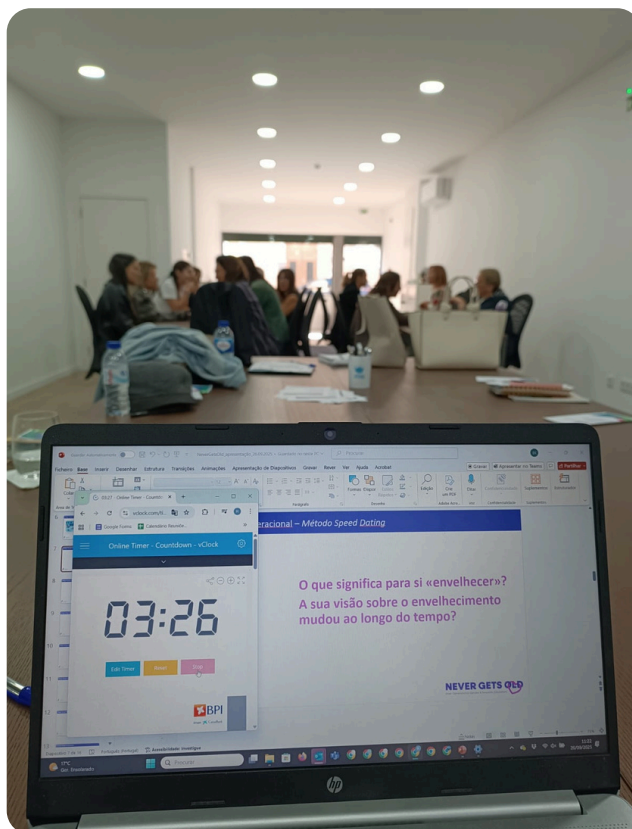
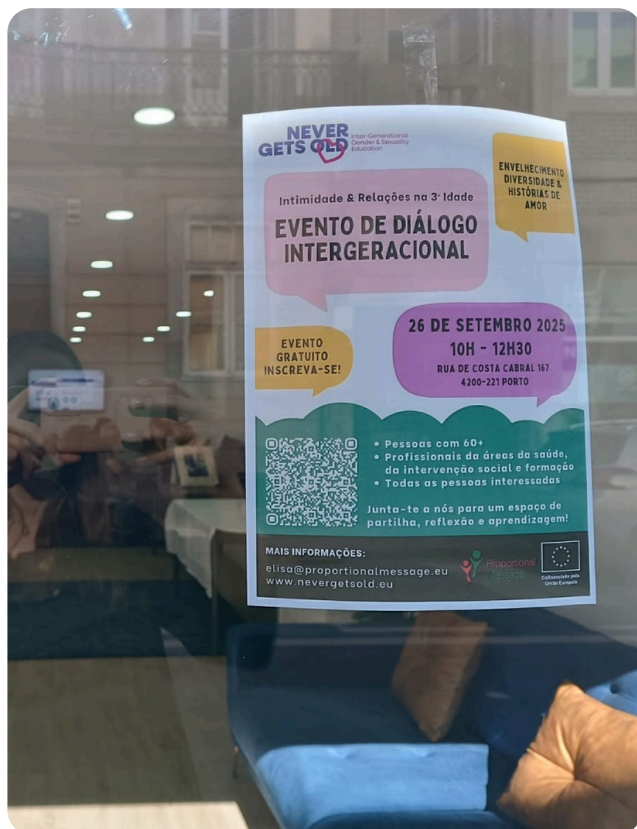
Οι ομάδες εστίασης καταδεικνύουν ότι ενώ τα άτομα τρίτης ηλικίας σε όλη την Ευρώπη διεκδικούν το δικαίωμά τους στην οικειότητα και τη σεξουαλική ταυτότητα, επηρεάζονται συχνά από την πολιτισμική σιωπή, την θεσμική παραμέληση και τον εσωτερικευμένο ηλικιακό ρατσισμό. Το «ηχητικό φράγμα» της ηλικίας - που συχνά θεωρείται ως 60 - παραμένει ένα σημείο όπου η κοινωνία συχνά επιλέγει να σταματήσει να βλέπει το άτομο ως σεξουαλική οντότητα. Για να προχωρήσουμε, αυτές οι συνεδρίες τόνισαν ότι η ενδυνάμωση μπορεί να επιτύχει μόνο εάν η υγειονομική περίθαλψη, τα ιδρύματα φροντίδας και ο δημόσιος διάλογος δημιουργήσουν ενεργά χώρους όπου η σεξουαλικότητα στην τρίτη ηλικία αναγνωρίζεται ως αναπόσπαστο μέρος της ποιότητας ζωής.

Συνεδρίες Διαγενεακού Διαλόγου: Ανταλλαγές και Εμπειρίες

Οι Συνεδρίες Διαγενεακού Διαλόγου (IDS), που υλοποιήθηκαν **μεταξύ Σεπτεμβρίου και Νοεμβρίου 2025**, αντιπροσώπευαν μια δυναμική φάση του έργου Never Gets Old, η οποία μεταβαίνει από τον ατομικό προβληματισμό στην ενεργή, διαγενεακή ανταλλαγή. Αυτές οι συνεδρίες σχεδιάστηκαν για να σπάσουν τη σιωπή γύρω από τη σεξουαλικότητα και τη γήρανση, φέρνοντας κοντά άτομα τρίτης ηλικίας (ειδικούς εμπειρίας) και νεότερους/ες - κυρίως φοιτητές/ριες υγειονομικής περίθαλψης και νέους/ες επαγγελματίες (ειδικούς μελλοντικής φροντίδας).

Χρησιμοποιώντας τη **Μεθοδολογία Speed Dating**, το IDS δημιούργησε ένα μοναδικό κοινωνικό εργαστήριο όπου οι συμμετέχοντες/ουσες μπορούσαν να αμφισβητήσουν τις δικές τους υποθέσεις σχετικά με την ηλικιακή διάκριση. Τα αποτελέσματα σε όλες τις χώρες-εταίρους καταδεικνύουν ότι όταν παρέχεται ένας ασφαλής, μη επικριτικός χώρος, οι γενιές είναι πρόθυμες να μάθουν η μία από την άλλη. Οι διάλογοι αποκάλυψαν ότι ενώ οι νεότεροι/ες συχνά κατέχουν το «τεχνικό» λεξιλόγιο για τη σύγχρονη ποικιλομορφία, τα άτομα της τρίτης ηλικίας παρέχουν βιογραφικό βάθος που μπορεί να υποστηρίξει τη μετατροπή της επαγγελματικής φροντίδας σε υποστήριξη με επίκεντρο το άτομο.

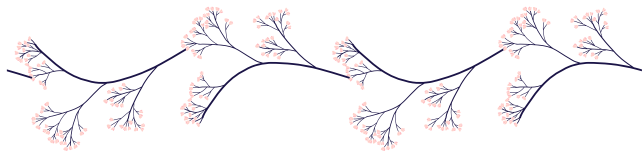

Μεθοδολογία Speed Dating

Η μεθοδολογία speed dating είναι μια διαδραστική μορφή διαλόγου που έχει σχεδιαστεί για να διευκολύνει τις συζητήσεις μεταξύ των συμμετεχόντων. Στο πλαίσιο του έργου Never Gets Old, αυτή η μέθοδος προσαρμόστηκε για το IDS για να ενθαρρύνει την ανοιχτή ανταλλαγή απόψεων μεταξύ ατόμων 65+ και επαγγελματιών σε θέματα όπως η γήρανση, η ταυτότητα, οι σχέσεις και η σεξουαλικότητα.

Οι συμμετέχοντες/ουσες συμμετείχαν σε μια σειρά σύντομων, καθοδηγούμενων ατομικών συζητήσεων, καθεμία από τις οποίες διήρκεσε καθορισμένο χρονικό διάστημα (π.χ. 5 λεπτά), προτού να ανταλλάξουν ένα/μια νέο/νέα συνομιλητή/ρια. Οι καθοδηγητικές ερωτήσεις υποστήριξαν τη συζήτηση, επιτρέποντας παράλληλα τον προσωπικό προβληματισμό. Αυτή η μορφή μειώνει τα εμπόδια στη συμμετοχή, μειώνει την πίεση που σχετίζεται με τις συζητήσεις σε μεγάλες ομάδες και δημιουργεί πολλαπλές ευκαιρίες για να ακουστούν διαφορετικές απόψεις σε ένα ασφαλές και σεβαστό περιβάλλον.

Η προσέγγιση των speed dating αποδείχθηκε ιδιαίτερα αποτελεσματική στην αντιμετώπιση ευαίσθητων θεμάτων, καθώς προωθεί την ισότητα μεταξύ των συμμετεχόντων, ενθαρρύνει την ενεργή ακρόαση και επιτρέπει την ανταλλαγή εμπειριών χωρίς να απαιτείται έκθεση στην ομάδα. Μια λεπτομερής περιγραφή της προσαρμοσμένης μεθοδολογίας speed dating μπορεί να βρεθεί στον Οδηγό Never Gets Old IDS, ο οποίος θα δημοσιευτεί στον ιστότοπο του έργου.

Συμμετέχοντες/ουσες από όλες τις Χώρες των Εταίρων

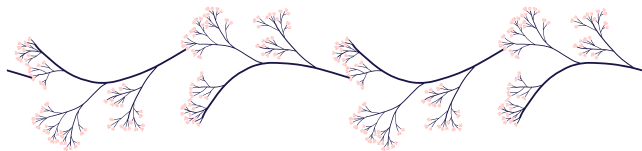
Σε όλη τη Γερμανία, τη Ρουμανία, τη Γαλλία, την Κύπρο και την Πορτογαλία, διοργανώθηκαν συνολικά 8 εκδηλώσεις IDS, με τη συμμετοχή **119 συμμετεχόντων**. Οι συνεδρίες χαρακτηρίστηκαν από μεγάλη ηλικιακή ποικιλομορφία, που κυμαινόταν από 18 έως 88 ετών, και ισχυρή εκπροσώπηση του τομέα της υγειονομικής περίθαλψης.

- **Γερμανία:** Πραγματοποιήθηκαν δύο ξεχωριστές συνεδρίες. Η μία, που διοργανώθηκε από την Verein Niedersächsischer Bildungsinitiativen e.V., επικεντρώθηκε σε φοιτητές/ριες βοηθών νοσηλευτικής στο Γκέτινγκεν, πολλοί/ες από τους οποίους ήταν μετανάστες/ριες, προσθέτοντας ένα πλούσιο διαπολιτισμικό επίπεδο στον διάλογο. Η δεύτερη, που διοργανώθηκε από την Freie Altenarbeit Göttingen e.V., ήταν μέρος των Ημερών Κούρ Πολιτισμού, προωθώντας συγκεκριμένα έναν ασφαλή χώρο για διαγενεακές ανταλλαγές μεταξύ ΛΟΑΤΚΙ+ ατόμων.
- **Ρουμανία:** Διεξήχθη από την Societatea Română Alzheimer σε ένα κέντρο ημέρας για άτομα τρίτης ηλικίας, φέρνοντας σε επαφή τα άτομα με νέους/νέες ειδικευόμενους/ες γιατρούς που ειδικεύονται στην ψυχιατρική και τη γεροντολογία. Αυτός ο κλινικο-κοινωνικός συνδυασμός επέτρεψε μια άμεση αμφισβήτηση της «ιατρικοποιημένης» άποψης για τη γήρανση.
- **Γαλλία:** Οργάνωση μιας υβριδικής συνεδρίας στο Μπορντό που έφερε σε επαφή άτομα τρίτης ηλικίας ΛΟΑΤΚΙ+ και ιατροκοινωνικούς επαγγελματίες από τον Le Girofard. Δημιουργικά μέσα όπως το «draw your partner» χρησιμοποιήθηκαν για να μειωθούν τα εμπόδια πριν από την εμβάθυνση σε ευαίσθητα θέματα.
- **Κύπρος:** Η Learning Edge έφερε σε επαφή άτομα τρίτης ηλικίας με νέους/ες επαγγελματίες υγείας, εστιάζοντας στη γεφύρωση του χάσματος μεταξύ της κλινικής εργασίας και των συναισθηματικών αναγκών των ατόμων 65+.
- **Πορτογαλία:** Το Proportional Message πραγματοποίησε τρεις συνεδρίες με ένα μείγμα επαγγελματιών και ατόμων τρίτης ηλικίας, εστιάζοντας στην αυτοκριτική και τη σημασία των παιχνιδιάρικων προσεγγίσεων στην εκπαίδευση, όπως η συζήτηση για τις μορφές τηλεπαιχνιδιών-σούου για να συζητηθούν τα σεξουαλικά βοηθήματα.

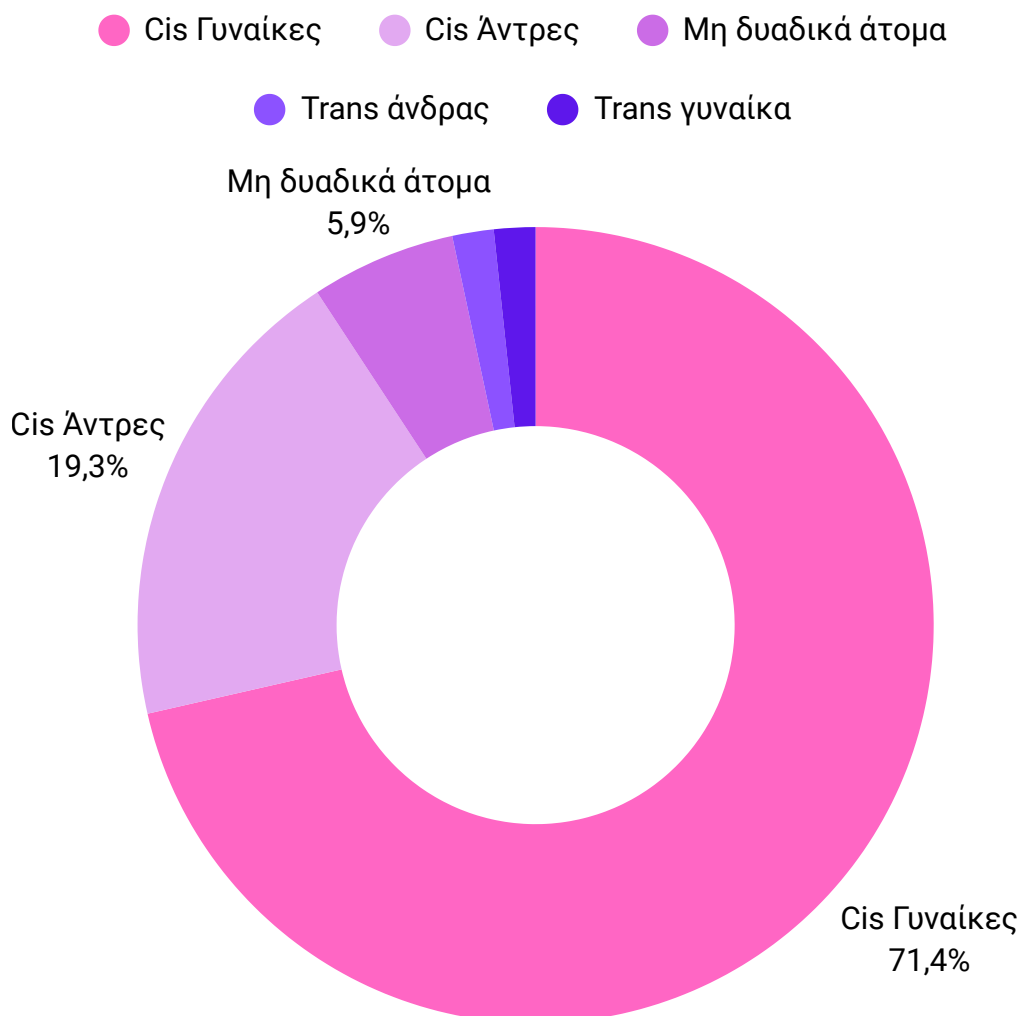
«Με εξέπληξε το γεγονός ότι ακόμη και πολύ νέοι άνθρωποι δυσκολεύονται να μιλήσουν ανοιχτά για τη σεξουαλικότητά τους.» Συμμετέχων Γερμανία

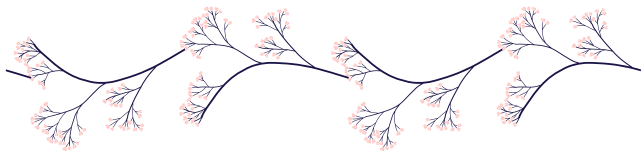
Σύνοψη Δεδομένων Συμμετοχής IDS

Χώρα	Αριθμός	Ηλικιακό εύρος	Βασικά Προφίλ Συμμετεχόντων	Περιβάλλον/ Πλαίσιο
	16	29–75	Επαγγελματίες υγείας, μετανάστες/ ριες	Επαγγελματική σχολή νοσηλευτικής φροντίδας
	19	19–83	Διάφοροι επαγγελματίες, κοινότητα ΛΟΑΤΚΙ+	Ημέρες Κουίρ Κουλτούρας
	17	25–87	Ειδικευόμενοι/ες γιατροί, άτομα τρίτης ηλικίας	Κέντρο Ημέρας Ηλικιωμένων
	23	19–82	Κοινότητα ΛΟΑΤΚΙ+, κοινωνικοί επαγγελματίες	Υβριδικό συμβάν (F2F + Zoom)
	16	18–80	Επαγγελματίες υγείας και άτομα τρίτης ηλικίας	Δομημένο εργαστήριο
	28	24–88	Κοινωνικοί επαγγελματίες και άτομα τρίτης ηλικίας	Τρεις αφιερωμένες εκδηλώσεις IDS
Σύνολο	119	18–88	Εθνικές παραλλαγές	Εθνικές παραλλαγές

Η κατανομή των 119 συμμετεχόντων ανά φύλο δείχνει μια σημαντική πλειοψηφία ατόμων που αυτοπροσδιορίζονται ως cis γυναίκες (85). Αυτή η υψηλή γυναικεία συμμετοχή ευθυγραμμίζεται με τις ευρύτερες τάσεις στους τομείς της υγειονομικής περίθαλψης και της κοινωνικής φροντίδας, όπου οι cis γυναίκες συχνά υπερεκπροσωπούνται. Ενώ σχεδόν το 20% των συμμετεχόντων ήταν cis άνδρες (23), οι συνεδρίες κατάφεραν να δημιουργήσουν ένα περιβάλλον χωρίς αποκλεισμούς για άτομα με ποικιλομορφία φύλου. Σε όλες τις εκδηλώσεις, συμμετείχαν 7 άτομα μη δυαδικά, 2 trans άνδρες και 2 trans γυναίκες.

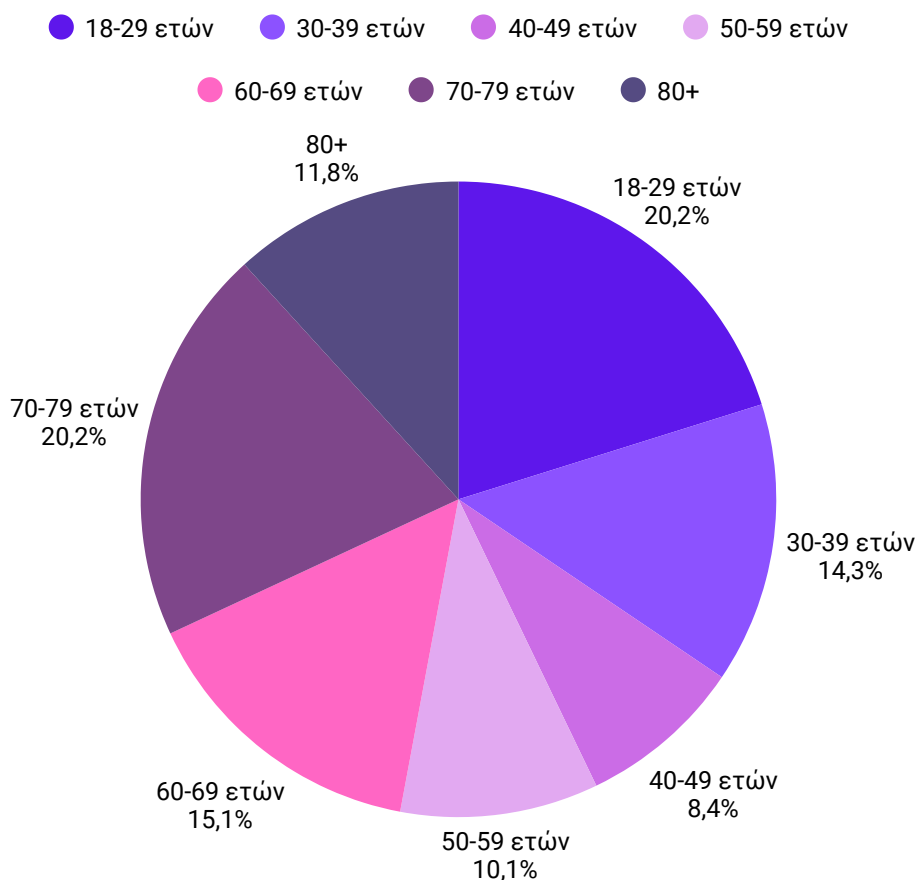
Ενώ αυτοί οι αριθμοί είναι μικρότεροι σε απόλυτους όρους, η παρουσία τους είναι ζωτικής σημασίας για την αποστολή του έργου να αντιμετωπίσει τη διπλή αορατότητα που αντιμετωπίζουν τα ΛΟΑΤΚΙ+ άτομα στην τρίτη ηλικία. Αυτή η ποικιλομορφία διασφάλισε ότι οι διάλογοι ξεπέρασαν ένα cis-κανονιστικό πλαίσιο, επιτρέποντας μια ανταλλαγή απόψεων σχετικά με το πώς η ταυτότητα φύλου διασταυρώνεται με τη διαδικασία γήρανσης και την ιδρυματική φροντίδα.

Η ηλικιακή κατανομή των συμμετεχόντων στο IDS αντικατοπτρίζει ένα ισορροπημένο διαγενεακό δείγμα.

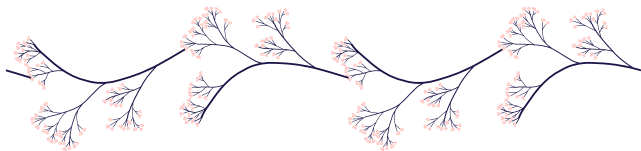
Η κατανομή σε σχήμα U, με υψηλούς αριθμούς τόσο στα νεότερα όσο και στα μεγαλύτερα άκρα του φάσματος, αποτελεί την ιδανική διαμόρφωση για ένα διαγενεακό έργο. Διασφάλισε ότι οι μορφές speed dating και διαλόγου υποστηρίζονταν από επαρκή αριθμό συνομηλίκων από διαφορετικά στάδια ζωής, επιτρέποντας μια σύγκριση του πώς εξελίσσονται οι φόβοι, οι ελπίδες και τα κοινωνικά ταμπού σχετικά με τη σεξουαλικότητα σε ένα ηλικιακό διάστημα 60 ετών.

«Αυτοί [οι νεότεροι queer άνθρωποι] μου έδωσαν ένα λεξιλόγιο, έναν τρόπο να ονομάσω πράγματα που για χρόνια είχα μέσα μου αλλά δεν ήξερα πώς να εκφράσω». Συμμετέχων Γαλλία

Χώρα	Παραδείγματα ερωτήσεων που τέθηκαν κατά τη διάρκεια εκδηλώσεων IDS
Γερμανία (VNB)	• Έχετε δει ή βιώσει ποτέ, κάποιον να αντιμετωπίζεται διαφορετικά λόγω της ηλικίας του; • Θα νιώθατε άνετα να μιλήσετε σε νοσηλευτικό προσωπικό και γιατρούς για τη σεξουαλική σας ταυτότητα; • Πώς θα ορίζατε τη σεξουαλικότητα μετά τα 60;
Γερμανία (FaGö)	• Όταν ήσασταν νεότεροι/ες, πώς φανταζόσασταν ότι θα ήταν το να γερνάτε; Πώς είναι στην πραγματικότητα; • Πώς άλλαξε η αντίληψή σας για τη σεξουαλικότητα και την ταυτότητα φύλου κατά τη διάρκεια της ζωής σας; • Κατά τη γνώμη σας, πώς επηρεάζουν η ηλικιακή διάκριση και τα στερεότυπα την πρόσβαση των ατόμων 65+ στην περίθαλψη σε θέματα σεξουαλικής υγείας;
Ρουμανία (SRA)	• Γιατί πιστεύετε ότι κάποιοι άνθρωποι φοβούνται τη διαδικασία της γήρανσης; Πώς θα μπορούσε αυτός ο φόβος να μετατραπεί σε κάτι θετικό; • Τι θα μπορούσαν να μάθουν οι νέοι/ες από τα άτομα της τρίτης ηλικίας σχετικά με την οικειότητα, τις ρομαντικές σχέσεις ή ακόμα και τη σεξουαλικότητα; Πιστεύετε ότι η σεξουαλικότητα συζητείται σήμερα με διαφορετικό τρόπο σε σύγκριση με το παρελθόν;
Γαλλία (LG)	• Αν οι παππούδες/γιαγιάδες σας ή οι γονείς σας ήταν στην ηλικία σας σήμερα, τι θα σκέφτονταν για την ποικιλομορφία των φύλων και τα σχετικά γεγονότα; • Τι σημαίνει για εσάς να νιώθετε ορατοί/ες και αναγνωρισμένοι/ες στην ταυτότητά σας;
Κύπρος (LE)	• Τι σημαίνει για εσάς το να γερνάτε; • Πώς θα αντιδρούσατε αν ένα στενό μέλος της οικογένειάς σας ανακοινώσει ότι είναι ομοφυλόφιλος/η ή τρανς; • Πώς επηρεάζουν τα μέσα ενημέρωσης την άποψή σας για τα άτομα 65+;
Πορτογαλία (PM)	• Έχετε παρατηρήσει διαφορές στον τρόπο που οι άνθρωποι μιλούν για τη γήρανση ανάλογα με το φύλο, το υπόβαθρό τους ή τον σεξουαλικό τους προσανατολισμό; • Τι θα πρέπει να λάβει υπόψη ένα γηροκομείο για να παρέχει καλές υπηρεσίες σε ΛΟΑΤΚΙ+ άτομα τρίτης ηλικίας;

Αποτελέσματα: Κοινά Θέματα

Το κύριο αποτέλεσμα ήταν η κατάργηση των αμοιβαίων προκαταλήψεων μέσω της άμεσης επαφής.

- **Η Μετατόπιση Εξειδίκευσης:** Οι νεότεροι/ες συμμετέχοντες/ουσες (συχνά φοιτητές/ριες υγειονομικής περίθαλψης ή κοινωνικοί επαγγελματίες) έφεραν τεχνικές γνώσεις σύγχρονων εννοιών όπως η ρευστότητα των φύλων και οι μη δυαδικές ταυτότητες. Οι μεγαλύτεροι/ες σε ηλικία συμμετέχοντες/ουσες παρείχαν τη βιογραφική αφήγηση, εξηγώντας πώς αυτές οι ταυτότητες βιώνονταν (ή κρύβονταν) κατά τη διάρκεια δεκαετιών διαφορετικών κοινωνικών κανόνων.
- **Παγκόσμιοι Φόβοι Απώλειας:** Και οι δύο γενιές μοιράζονταν έναν βαθύ φόβο για την απώλεια της αυτονομίας. Για τους/τις νέους/ες, αυτό σήμαινε για παράδειγμα την ελευθερία να ταξιδεύουν ή να επιλέγουν την καριέρα τους. Για τους/τις ηλικιωμένους/ες, ήταν ο φόβος της απώλειας της ικανότητας να μην μπορούν πλέον να κάνουν πολλά πράγματα στην τρίτη ηλικία, της απώλειας της κινητικότητας ή της δυνατότητας να επιλέγουν συντρόφους και ιδιωτικότητα σε οίκους ευγηρίας. Η μοναξιά αναγνωρίστηκε και από τις δύο ομάδες ως σημαντικός κίνδυνος για την υγεία, με συναίνεση ότι η συναισθηματική σύνδεση είναι εξίσου ζωτικής σημασίας με την ιατρική περίθαλψη. Ο φόβος της τρίτης ηλικίας έχει επίσης συνδεθεί με τον φόβο της αύξησης των ασθενειών καθώς γερνάμε.
- **Ο Μύθος του Συντηρητισμού:** Ένα σημαντικό αποτέλεσμα σε όλη τη Γερμανία, τη Ρουμανία και την Πορτογαλία ήταν η έκπληξη που εξέφρασαν οι νέοι/ες επαγγελματίες για το πόσο σύγχρονες και ανοιχτές ήταν στην πραγματικότητα οι απόψεις της παλαιότερης γενιάς για τη σεξουαλικότητα. Στη Ρουμανία, οι ειδικευόμενοι/ες γιατροί εξεπλάγησαν από την ανοιχτότητα των ατόμων της τρίτης ηλικίας στο να συζητήσουν τη σεξουαλικότητα ως θεμελιώδες ανθρώπινο δικαίωμα. Στη Γερμανία, οι φοιτητές/ριες σημείωσαν ότι τα άτομα 65+ ήταν συχνά πιο χαλαρά σχετικά με την ποικιλομορφία από τους γονείς των φοιτητών.

«Πάντα περίμενα να νιώσω τόσο μεγάλος όσο έβλεπα τον πατέρα μου όταν ήταν 50 ετών. Αυτό το συναίσθημα δεν ήρθε ποτέ. Τώρα σιγά σιγά το καταλαβαίνω. Σήμερα, δεν νιώθεις πλέον τόσο μεγάλος όσο ο αριθμός που προηγείται.» Συμμετέχων Γερμανία

Διαφορετικά θέματα και εθνικές επισημάνσεις

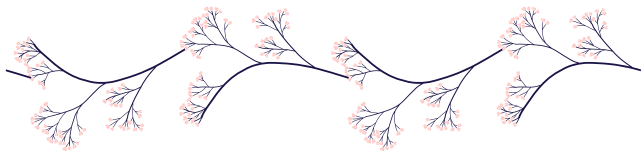
Ενώ η μορφή ήταν παρόμοια, τα συγκεκριμένα θέματα που πυροδότησαν τη μεγαλύτερη συζήτηση διέφεραν ελαφρώς ανά χώρα.

- **Γερμανία:** Επειδή πολλοί νέοι/ες φοιτητές/ριες νοσηλευτικής στο γερμανικό IDS είχαν μεταναστευτικό υπόβαθρο, προέκυψε μια ιδιαίτερη περιέργεια σχετικά με τις οικογενειακές δομές. Οι συμμετέχοντες/ουσες συζήτησαν πώς σε ορισμένους πολιτισμούς, τα άτομα 65+ παραμένουν στο επίκεντρο του νοικοκυριού, αποτρέποντας τη «σεξουαλική απομόνωση» που παρατηρείται συχνά σε οίκους ευγηρίας της Δυτικής Ευρώπης. Αφού τέθηκε το ερώτημα: «Φανταστείτε ότι διοργανώνετε ένα πάρτι για όλες τις γενιές. Τι θα θεωρούσατε ότι θα έκανε όλους να νιώσουν ευπρόσδεκτοι/ες;», κατέστη σαφές ότι αυτές οι πτυχές λαμβάνονται περισσότερο υπόψη σε άλλους πολιτισμούς, καθώς αυτό το ερώτημα δεν προκύπτει με αυτή τη μορφή. Οι «ηλικιωμένοι» είναι απλώς πάντα εκεί.

«Νομίζω ότι υπάρχει μεγάλη διαφορά σε σύγκριση με τη Γερμανία. Στη χώρα μας, η σεξουαλικότητα παίζει σημαντικό ρόλο. Δεν έχει σημασία πόσο χρονών είσαι, αν είσαι 60, 70 ή 80.» Συμμετέχων Γερμανία από τη Δομινικανή Δημοκρατία

- **Πορτογαλία:** Ένα αξιοπερίεργο στοιχείο στις πορτογαλικές συνεδρίες ήταν η συζήτηση για τα εργαλεία ευχαρίστησης (σεξουαλικά βοηθήματα). Αυτό οδήγησε σε μια συζήτηση σχετικά με το κατά πόσον τα άτομα της τρίτης ηλικίας επιτρέπουν στον εαυτό τους να αναζητούν ευχαρίστηση εκτός της τεκνοποίησης ή του παραδοσιακού γάμου. Ένα άλλο σημείο εστίασης της συζήτησης ήταν το προβληματικό γεγονός ότι πολλά ΛΟΑΤΚΙ+ άτομα νιώθουν ότι μπαίνουν ξανά “στην ντουλάπα” όταν μπαίνουν σε έναν οίκο ευγηρίας.

- **Γαλλία:** Στις γαλλικές συνεδρίες, μια βασική ένταση (και τελικά μια επίλυση) ήταν τα νεότερα queer άτομα συχνά βλέπουν τα άτομα 65+ ως ιστορικά κειμήλια και όχι ως ενεργούς/ες συνομηλίκους/ες. Αντίθετα, οι νεότεροι/ες ενήλικες μερικές φορές θεωρούνταν «υπερβολικά θεωρητικοί/ες» ή αποκομμένοι/ες από τους ιστορικούς αγώνες. Το αποτέλεσμα ήταν μια κίνηση προς την αλληλεγγύη μεταξύ των γενεών εντός της queer κοινότητας. Ταυτόχρονα, η νεανική αίρεση ήταν μέρος της συζήτησης, καθώς πολλοί μεγαλύτεροι σε ηλικία ομοφυλόφιλοι άνδρες ανέφεραν ότι ένιωθαν αόρατοι σε γκέι μπαρ και κλαμπ. Αρκετοί συμμετέχοντες/ουσες περιέγραψαν ότι τους είπαν ότι ήταν «πολύ μεγάλοι/ες» για ορισμένες εκδηλώσεις ή χώρους. Τα τρανς και μη δυαδικοί άτομα που συμμετείχαν τόνισαν μοναδικές προκλήσεις στην πρόσβαση σε κατάλληλη υγειονομική περίθαλψη.

- **Κύπρος:** Ένα συγκεκριμένο θέμα στην Κύπρο ήταν ο τρόπος με τον οποίο τα μέσα ενημέρωσης δημιουργούν μια καρικατούρα για τα άτομα της τρίτης ηλικίας, είτε ως ασεξουαλικών παππούδων είτε μερικές φορές ως υπερκινητικών ηλικιωμένων, χωρίς να αφήνουν χώρο για την ρεαλιστική πραγματικότητα της γήρανσης και της επιθυμίας. Σημειώθηκε ότι τα άτομα της τρίτης ηλικίας συνήθως απεικονίζονται σε διαφημίσεις φαρμάκων και είναι σπάνιο να τους βλέπουμε να απολαμβάνουν τη ζωή ή να είναι υγιή ζευγάρια σε ρομαντικές ή προσωπικές καταστάσεις.
- **Ρουμανία:** Ένα μοναδικό αποτέλεσμα στις ρουμανικές συνεδρίες ήταν η ένταση μεταξύ της Εμπειρίας της Σιωπής (η δια βίου συνήθεια των ατόμων της τρίτης ηλικίας να μην συζητούν για την οικειότητα) και του Επαγγελματικού Καθήκοντος των νέων ειδικευόμενων ιατρών. Ο διάλογος αποκάλυψε ότι οι μεγαλύτεροι/ες σε ηλικία συμμετέχοντες/ουσες συχνά περιμένουν ηθική άδεια από τους/τις επαγγελματίες για να μιλήσουν για τις ανάγκες τους.

«Οι γονείς μου είναι άνω των 60 ετών και τώρα ταξιδεύουν σε όλη την Ευρώπη, όμως καμία τηλεοπτική εκπομπή ή ταινία δεν προβάλλει τα ξέγνοιαστα χρόνια των ατόμων της τρίτης ηλικίας που απολαμβάνουν τη ζωή μέσα από ταξίδια και δραστηριότητες». «Οι γονείς μου εξακολουθούν να είναι πολύ ρομαντικοί μεταξύ τους, αγκαλιάζονται και φιλιούνται, όμως στην τηλεόραση δεν βλέπουμε ποτέ αυτή την τρυφερότητα».

Συμμετέχων Κύπρος

Στιγμές Κλειδί Αχα!

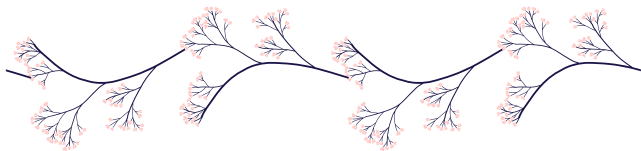
- **Η συνειδητοποίηση της ιδιωτικότητας:** Ένας φοιτητής από τη Γερμανία συνειδητοποίησε ότι το χτύπημα μιας πόρτας σε έναν οίκο ευγηρίας δεν είναι απλώς μια τυπικότητα, αλλά μια προστασία του δικαιώματος του ενοίκου σε προσωπικό χώρο. Μια ιδέα που έγινε πραγματικότητα αφού μίλησε με έναν μεγαλύτερο σε ηλικία συμμετέχοντα σχετικά με την ανάγκη του για ιδιωτικότητα.
- **Η Γέφυρα Ορολογίας:** Κάποιοι/ες μεγαλύτεροι/ες σε ηλικία συμμετέχοντες/ουσες δυσκολεύτηκαν με τη νεότερη ορολογία (για παράδειγμα μη δυαδική ή πανσεξουαλική). Οι νεότεροι/ες συμμετέχοντες/ουσες μπόρεσαν να βοηθήσουν τα μεγαλύτερα σε ηλικία άτομα να κατανοήσουν αυτούς τους σύγχρονους όρους όχι ως άκαμπτες πολιτικές ετικέτες αλλά μέσω της εμπειρίας. Παρόμοια με τη χρήση της μεταφοράς του να αγαπάς την ψυχή, όχι το κέλυφος.
- **Η Μετατόπιση της Συναίνεσης:** Μια νεότερη επαγγελματίας από την Πορτογαλία συνειδητοποίησε ότι η συναίνεση σε έναν οίκο ευγηρίας δεν αφορά μόνο ιατρικές διαδικασίες, αλλά και τον σεβασμό της επιλογής ενός/μιας κατοίκου να επισκεφθεί έναν/μία σύντροφο ή να εκφράσει την ταυτότητα φύλου του/της.
- **Η Κορυφή της Αγάπης:** Κατά τη διάρκεια ενός διαλόγου στη Ρουμανία σχετικά με το τι θα μπορούσε να μάθει η νεότερη γενιά από τα άτομα της τρίτης ηλικίας, σημειώθηκε μια αλλαγή προοπτικής σχετικά με την έννοια της οικειότητας. Ενώ οι νεότεροι/ες συμμετέχοντες/ουσες συχνά έβλεπαν τη σεξουαλικότητα μέσα από το πρίσμα της σύγχρονης ανοιχτότητας ή της σωματικής υγείας, οι μεγαλύτεροι/ες σε ηλικία συμμετέχοντες/ουσες την επαναπροσδιόρισαν ως μια «αλυσίδα που ενδυναμώνει τη σύνδεση». Μοιράστηκαν ότι για αυτούς/ες, η σεξουαλική οικειότητα δεν είναι απλώς μια δραστηριότητα, αλλά η κορύφωση της αγάπης που πρέπει να υποστηρίζεται από συνεχείς, μικρές εκδηλώσεις στοργής και χιούμορ. Αυτό μετατόπισε τη συζήτηση από μια κλινική ή τεχνική συζήτηση σε μια συζήτηση για τη δια βίου συναισθηματική βιωσιμότητα.

«Περίμενα ότι θα σοκαρίζονταν από τις συζητήσεις για μη δυαδικές ταυτότητες, αλλά ενδιαφέρονταν περισσότερο για το πώς επηρεάζουν την ευτυχία ενός ατόμου. Αυτό το γεγονός αλλάζει τον τρόπο που θα προσεγγίζω τους/τις μελλοντικούς/ες ασθενείς μου».

Φοιτητής/ρια Νοσηλευτικής Γερμανία

«Φοβόμουν να μιλήσω επειδή νόμιζα ότι θα με κρίνουν. Αντίθετα, ένιωθα σαν δασκάλα. Ήταν η πρώτη φορά μετά από χρόνια που κάποιος μου ζήτησε τη γνώμη μου για την αγάπη».

Συμμετέχων Πορτογαλία

Περιορισμοί και σχόλια

Ενώ το IDS διευκόλυνε με επιτυχία τον διάλογο, **εντοπίστηκαν ορισμένοι περιορισμοί:**

- Στη Γερμανία, την Κύπρο και την Πορτογαλία, τα χρονικά περιθώρια που διατέθηκαν για τους γύρους γρήγορων γνωριμιών αναφέρθηκαν ως πολύ περιορισμένα, εμποδίζοντας την εις βάθος διερεύνηση ευαίσθητων θεμάτων.
- Τα γλωσσικά εμπόδια και ο όγκος της τεκμηρίωσης (έντυπα συγκατάθεσης, χρησιμοποιημένα ερωτηματολόγια) αναφέρθηκαν στη Γερμανία και την Πορτογαλία ως πιθανά εμπόδια.
- Αρκετές αναφορές τόνισαν την έλλειψη ποικιλομορφίας ως προς τα φύλα και την ταυτότητα. Για παράδειγμα, οι συνεδρίες στην Πορτογαλία είχαν πολύ χαμηλή ανδρική εκπροσώπηση (2 στα 28).
- Στην Κύπρο, ορισμένα άτομα που συμμετείχαν δυσκολεύτηκαν με αφηρημένες ή εννοιολογικές ερωτήσεις, απαιτώντας από τα άτομα που συντόνιζαν να τις αναδιατυπώσουν με πιο συγκεκριμένους όρους.
- Στη Ρουμανία και την Πορτογαλία, παρατηρήθηκε ότι η συχνή αλλαγή ζευγαριών μερικές φορές περιορίζει τη συνέχεια των πιο προσωπικών αποκαλύψεων.

Παρά τις αναφορές αυτές, τα **σχόλια** από τους συμμετέχοντες/ουσες ήταν συντριπτικά θετικά:

- Οι συμμετέχοντες/ουσες από όλες τις χώρες αξιολόγησαν ιδιαίτερα τις συνεδρίες, με τα άτομα που συμμετείχαν από Ρουμανία και Κύπρο να επαινούν ιδιαίτερα την ασφαλή, σεβαστή και μη επικριτική ατμόσφαιρα.
- Στη Γερμανία, οι συμμετέχοντες/ουσες εκτίμησαν ιδιαίτερα την ανταλλαγή μεταξύ διαφορετικών πολιτισμών, σημειώνοντας ότι προήγαγε την ενσυναίσθηση και αμφισβήτησε την ατομική σκέψη.
- Οι επαγγελματίες υγείας στη Ρουμανία και την Κύπρο χαρακτήρισαν τις συνεδρίες ως αποκαλυπτικές, σημειώνοντας ότι ο διάλογος τους βοήθησε να κατανοήσουν καλύτερα τις συναισθηματικές και κοινωνικές προκλήσεις που αντιμετωπίζουν τα άτομα τρίτης ηλικίας.
- Ένα επαναλαμβανόμενο θέμα στα σχόλια ήταν το αίτημα για επακόλουθες εκδηλώσεις και εργαστήρια μεγαλύτερης διάρκειας, ώστε να καταστεί δυνατή η ακόμη πιο εις βάθος μάθηση σχετικά με τη σεξουαλικότητα και την ποικιλομορφία.

Σύνοψη

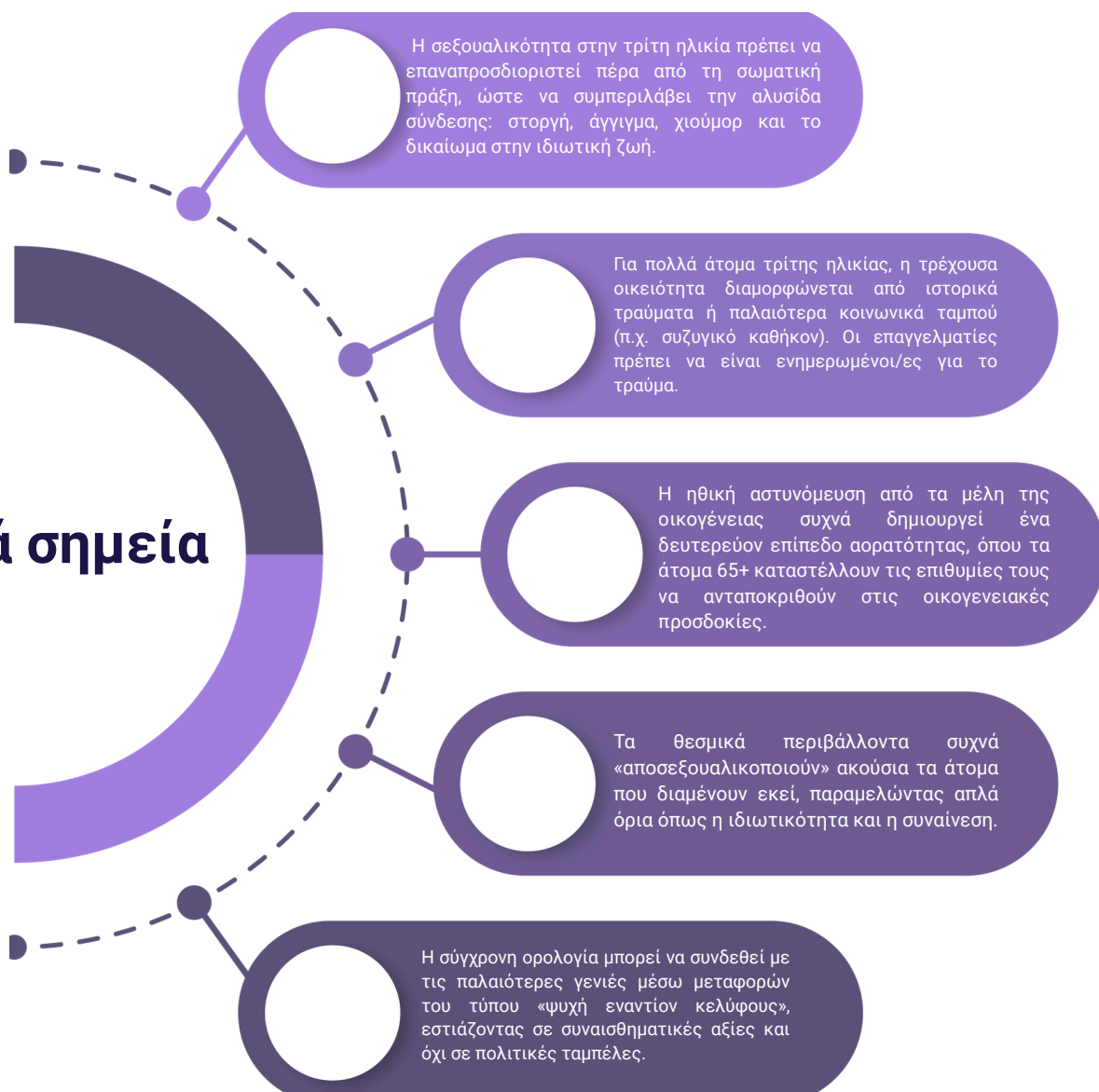
Το IDS κατέδειξε ότι όταν παρέχεται ένα δομημένο και ασφαλές περιβάλλον, οι γενιές είναι πρόθυμες να γεφυρώσουν το χάσμα της σιωπής σχετικά με τη σεξουαλικότητα και τη γήρανση. Οι εκδηλώσεις αμφισβήτησαν με επιτυχία τα στερεότυπα που σχετίζονται με την ηλικία, με τους νεότερους/ες επαγγελματίες να αποκτούν βιογραφικές γνώσεις και τα άτομα τρίτης ηλικίας να αισθάνονται ορατοί. Τα αποτελέσματα υπογραμμίζουν την καθολική ανάγκη για εξειδικευμένη εκπαίδευση που υπερβαίνει την κλινική φροντίδα για να αντιμετωπίσει τα θεμελιώδη ανθρώπινα δικαιώματα της οικειότητας, της συναίνεσης και της ταυτότητας στην τρίτη ηλικία.

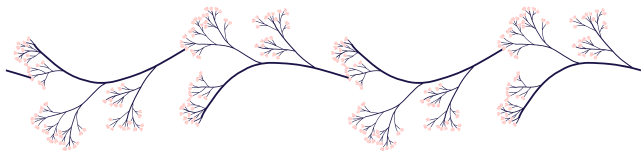

Τελικά Συμπεράσματα

Τα ευρήματα από τη Γερμανία, τη Ρουμανία, τη Γαλλία, την Κύπρο και την Πορτογαλία επιβεβαιώνουν ότι η σεξουαλικότητα και η οικειότητα δεν εξαφανίζονται με την ηλικία. Αντίθετα, συχνά αποσιωπώνται από κοινωνικές ηλικιακές δομές. Το έργο κατέδειξε ότι το κύριο εμπόδιο δεν είναι η έλλειψη ενδιαφέροντος από τα άτομα 65+, αλλά η έλλειψη ασφαλών χώρων και επαγγελματικής γλώσσας για τη συζήτηση αυτών των αναγκών. Ενώ οι νεότερες γενιές φέρνουν ένα νέο λεξιλόγιο ρευστότητας και δικαιωμάτων, τα άτομα της τρίτης ηλικίας παρέχουν τη βιογραφική εμπειρογνωμοσύνη που αποδεικνύει ότι η οικειότητα αποτελεί έναν δια βίου πυλώνα ψυχικής υγείας και αξιοπρέπειας. Οι συνεδρίες απέδειξαν ότι ο διαγενεακός διάλογος είναι ένα ισχυρό εργαλείο παρέμβασης, μειώνοντας το επαγγελματικό άγχος στους/στις νέους/ες φροντιστές/ριες, ενώ παράλληλα αποκαθιστά την αίσθηση ορατότητας και κοινωνικής δράσης στα άτομα τρίτης ηλικίας.

Βασικά σημεία

Συστάσεις για επαγγελματίες

Ανακοίνωση	<i>Μην περιμένετε, ξεκινήστε. Χρησιμοποιήστε γλώσσα που δίνει άδεια για ανοιχτή συζήτηση. Αντί να περιμένετε από ένα/μία ασθενή ή άτομο που διαμένει στον χώρο να αναφέρει την οικειότητα, συμπεριλάβετε την ως τυπικό μέρος των αξιολογήσεων ποιότητας ζωής.</i>
Μυστικότητα	<i>Ο Κανόνας του Χτυπήματος. Ο σεβασμός του φυσικού χώρου είναι το πρώτο βήμα για τον σεβασμό της σεξουαλικής αυτονομίας. Βεβαιωθείτε ότι ο ιδιωτικός χρόνος προστατεύεται ως θεμελιώδες δικαίωμα σε χώρους φροντίδας.</i>
Εκπαίδευση	<i>Πρακτικά Σενάρια. Οι επαγγελματίες χρειάζονται εκπαίδευση όχι μόνο στη θεωρία, αλλά και στην πρακτική γλώσσα του πώς να αντιδρούν σε σεξουαλικές εκφράσεις ή σε ΛΟΑΤΚΙ+ ταυτότητες χωρίς κριτική.</i>
Οικογενειακή Διαμεσολάβηση	<i>Εκπαίδευση των Νέων. Συνεργαστείτε με τις οικογένειες ατόμων τρίτης ηλικίας για να αμφισβητήσετε το στερεότυπο των «ασεξουαλικών» παππούδων και γιαγιάδων, βοηθώντας τα παιδιά να υποστηρίξουν την αυτονομία των γονέων τους.</i>
Συμπερίληψη	<i>Ποικιλομορφία Εκπροσώπησης. Βεβαιωθείτε ότι τα φυλλάδια, η διακόσμηση και οι φόρμες υποβολής αιτήσεων αντιπροσωπεύουν ρητά τους διαφορετικούς σεξουαλικούς προσανατολισμούς και τις ταυτότητες φύλου, ώστε να σηματοδοτείται ένας ασφαλής χώρος.</i>

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Inter-Generational
Gender & Sexuality
Education

ΣΥΝΤΟΜΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΟ:

Βασιζόμενο στις γνώσεις που προέκυψαν μέσω των **Εθνικών Ομάδων Εστίασης** και των **Συνεδριών Διαγενεακού Διαλόγου (IDS)**, η συνεργασία «Never Gets Old» ολοκληρώνει επί του παρόντος δύο βασικά αποτελέσματα που θα ενισχύσουν περαιτέρω τον αντίκτυπο και τη βιωσιμότητα του έργου.

Ο **Οδηγός IDS** θα παρέχει ένα δομημένο και πρακτικό πλαίσιο για τον σχεδιασμό, τη διευκόλυνση και την αξιολόγηση συνεδριών διαλόγου μεταξύ γενεών σχετικά με τη γήρανση, τη σεξουαλικότητα και την ποικιλομορφία. Θα περιλαμβάνει μεθοδολογική καθοδήγηση, συμβουλές διευκόλυνσης, ηθικές παραμέτρους, έτοιμο προς χρήση υλικό και πρακτικές συστάσεις που προέρχονται απευθείας από τις εμπειρίες που έχουν συγκεντρωθεί στις χώρες-εταίρους. Ο Οδηγός στοχεύει να υποστηρίξει εκπαιδευτικούς, επαγγελματίες υγείας και οργανισμούς στην αναπαραγωγή συνεδριών διαλόγου υψηλής ποιότητας σε ποικίλα εθνικά και θεσμικά πλαίσια.

Το **Πρόγραμμα Κατάρτισης «Never Gets Old»** θα προσφέρει μια ολοκληρωμένη μαθησιακή πορεία για εκπαιδευτές/ριες ενηλίκων και επαγγελματίες, ενσωματώνοντας οκτώ ενότητες του **Εγχειριδίου AgeWise** σε μια συνεκτική μορφή κατάρτισης. Το πρόγραμμα θα συνδυάζει θεωρητική συμβολή, ασκήσεις αναστοχασμού και εφαρμοσμένα εργαλεία για την ενίσχυση της συμπεριληπτικής, ανθρωποκεντρικής πρακτικής κατά την αντιμετώπιση της σεξουαλικότητας και της ταυτότητας στην τρίτη ηλικία.

Και οι δύο πόροι θα δημοσιευτούν στον ιστότοπο του έργου και θα παραμείνουν ελεύθερα προσβάσιμοι, διασφαλίζοντας μακροπρόθεσμη χρηστικότητα και συνεχή αντίκτυπο πέραν της διάρκειας του έργου.

Verein Niedersächsischer
BILDUNGSINITIATIVEN e.V.
| Geschäftsstelle Göttingen |

SOCIETATEA ROMÂNĂ
ALZHEIMER

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Inter-Generational
Gender & Sexuality
Education

ΑΚΟΛΟΥΘΗΣΤΕ ΤΟ ΕΡΓΟ!

[Never Gets Old](https://www.facebook.com/nevergetsold)

[@nevergetsold.project](https://www.instagram.com/nevergetsold.project)

www.nevergetsold.eu

This report by the Never Gets Old project is licensed under CC-BY-NC-SA 4.0. To view a copy of this licence, visit: [Creative Commons – Attribution-Noncommercial-ShareAlike 4.0 International – CC BY-NC-SA 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/). This licence requires that re-users give credit to the creator. It allows re-users to distribute, remix, adapt, and build upon the material in any medium or format, for non-commercial purposes only. If others modify or adapt the material, they must license the modified material under identical terms.

Verein Niedersächsischer
BILDUNGSINITIATIVEN e.V.
| Geschäftsstelle Göttingen |

SOCIETATEA ROMÂNĂ
ALZHEIMER

Centre LGBTI+ de Bordeaux,
Nouvelle Aquitaine

Powered by CARDET

